

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"ל"ג בעומר"

לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

ל"ג בעומר

אמר הכותב: בחרתי להביא בפניכם בפתחת הגליון, דברים נשגבים אשר אמר הרח"ק בעל השפע חיים מצאנז זי"ע כגודל קדושת היום והמעם שמרבים כלל ישראל לנסוע לאתרא קדישא מירון ביומא ההילולא:

איתא בגמרא שבת (לג:) שכאשר יצאו רשב"י ורבי אלעזר בנו מהמערה, ראו אנשים שחורשים וזורעים את שדותיהם, אמרו: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה! וכל מקום שנתנו בו עיניהם מיד נשרפו. יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב את עולמי יצאתם חיורו למערתכם! הלכו וחזרו למערה וישבו שם עוד י"ב חודש, וכשיצאו, כל מקום שהיה מסתכל רבי אלעזר מיד היה שורף, והיה רבי שמעון בא מיד ומרפאו.

וזאת צריכים לדעת, שבוודאי רבי אלעזר ורבי שמעון לא שרפו בתחילה יהודים טובים וכשרים ח"ו, ומן המוכרח שהיו אלו אנשים פחותים ושפלים, אך לאחר שהיה רשב"י במערה עוד י"ב חודש נתעלה למדרגה כזאת שגם אלו החוטאים והפושעים אינם ראויים לעונש, והמליץ עליהם זכות להשפיע עליהם כל טוב, כי אפילו אם חטא איש זה, מכל מקום אולי עוד יחזור בתשובה ואולי יצא ממנו בנים טובים, ומוטב שימהול לו השי"ת ויניחהו לחיות. זו היתה מידתו של רבי שמעון בר יוחאי להביט בעין טובה על כל אחד ולהשפיע עליו כל טוב.

על כן קבעו תלמידי הכעש"ט את עיקר לימודם בספר הזוהר הק', והם נחשבים לתלמידיו של רשב"י, שאף הם אחזו דרכם בקודש שאין צריך ללמד חובה ולשרוף את החוטאים, כי אם להסתכל בעין טובה ועל ידי זה יכולים להחזירם בתשובה, להסיר מהם, הלב חורש מחשבות און ושיקבלו לב בשר לחזור בתשובה שלימה לפני השי"ת.

זו סיבת הדבר שרואים שרכבות אלפי ישראל נוסעים לאתרא קדישא מירון להילולא דרשב"י, והרי ישנם כמה וכמה תנאים ואמוראים קדושי עליון ונביאים הטמונים בארץ ישראל, כידוע ממה שגילה האר"י הק', ואין נוסעים כל כך למקום מנוחתם, רק לציון רשב"י. ומנהג זה לא התחדש בימינו, כאשר נודע שהאר"י הק' כבר נהג לעלות בל"ג בעומר לציון הרשב"י וכן האור החיים הק' ושאר קדושי עליונים, ומאז ומקדם היו שם אלפים מישראל, ומרבים בהדלקות שלילה כיום יאיר.

כי הנה רשב"י קיבל מדרגה זו ללמד זכות זו על כל אחד ואחד מישראל ולא לשרוף ולהעניש אותם, ואפילו כאלו שמצד הדין צריך למיהב בהו עייניהו ולשרפם, מכל מקום גם אותם ריפא

ולימד עליהם זכות, ובכל מקום שרצה רבי אלעזר בנו לשרוף, ריפא הוא. על כן עולים מקהלות רבבות עם בני ישראל למירון, לבקש רחמים בזכות התנא האלקי רשב"י שהוא ריפא את בני ישראל ולימד תמיד זכות עליהם, וביקש תמיד מהקב"ה שיושפע עליהם שלא ישבו ח"ו מתוך יראת מיתה ועונש, אלא מתוך שפע טובה שישפיעו עליהם רחמים וחסדים, שיהיה להם לילה כיום יאיר, ולא יהיה בעולם חשכת לילה.

על כן מדליקים מדורות ומרבים באורה, להורות מה שאנו מבקשים מהבורא כל עולמים, כי כמו בעת שזורר חושך אפילה באישון לילה, כאשר אין יודעים הדרך לילך בה ויכולים ליפול לתוך בורות ופתחים ולהינזק בכל אבריו מחיות רעות ונחשים ועקרבים ומן הלסטים, ורק כאשר מאיר אור היום אז יכולים להינצל מכל אלו, כן כשיעזור השי"ת ויסיר את היצר הרע והחשכות והטומאה שבעולם, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, אז ידעו בני ישראל הדרך אשר ילכו בה וינצלו מיצר הרע ומכל המכשולות הרעים, ולא יצטרכו להגיע לידי עונשים.

זהו ענין קדושת יום ל"ג בעומר, אשר בו ממשיכים שיעזור ה' שהישועה לא תבוא מתוך עונש ויסורים, אלא מתוך תשובה מאהבה, שיאיר הקב"ה ויעביר את החושך, ואז ישובו כל בני ישראל אל ה'...

בוחו דרשב"י לא לשרוף!

המפרשים מקשים מדוע באמת לאחר שישבו במערה שנה נוספת רשב"י לא שרף ורבי אלעזר בנו עדיין שרף. בשם הגר"א זי"ע מובא לתרץ: רשב"י נכנס למערה כשהיה גדול וידע כבר את צרכי וסדרי העולם, ולכן היה נקל לו יותר להבין דרך העולם וצרכיו. אבל רבי אלעזר נכנס למערה בהיותו צעיר לימים ולא ידע סדר העולם וצרכיו, ולכן לא יכול היה להבין את מהלך חיי העולם.

בספר "אמרי שמאי" מכאן עפ"י מאמר חז"ל (סוכה כה.) על גדלותו של יונתן בן עוזיאל – תלמיד הלל הזקן, שבשעה שהיה יושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף, ונשאל הרח"ק בעל השפת אמת זי"ע אם התלמיד היה גדול כל כך מה היתה דרגת הלל הזקן רבו. והשיב: גדלותו של הלל הזקן שהיה יכול לאצור ולהסתיר את אש הקודש בקרבו, ולעוף הפורח לא היה קורה מאומה. כך גם אפשר לומר כאן, שלרבי שמעון כבר היה כח המעצר שלא ישרף.

קדושת היום.

בספר הילולא דרשב"י להגה"ק המקובל רבי אשר זליג מרגליות זי"ע מובא: חסידים מספרים שהרח"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע בעת טבילתו בצפרא דל"ג בעומר, אמר בלהט אש קודש! "הריני מקבל עלי קדושת היום!...

הרה"ק רבי ברוך ממזבוב זי"ע היה לובש בגדי שבת בל"ג בעומר, והסביר את הטעם לכך בדרך משל: למה הדבר דומה, לגביר גדול שעשה סעודת נישואין לבנו, ואחד ממקורביו של אותו גביר, היה עני מרוד וחשקה נפשו להתכבד בקרובו הגביר, אך אם יבוא אל החתונה במלבושים רגילים הרי איש לא ישים לב אליו, על כן הלך וחבש "שטריימל" ובא להחתונה מלובש בבגדי שבת, כדי שישוהו בו אנשים ומתוך כך ייודע להם שהוא קרובו של הגביר המפורסם ויעלה ערכו בעיני הבריות. כמו כן הוא הולך עם "שטריימל" בל"ג בעומר, כדי להתייחס כמקורבו של רשב"י...

הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע היה מברך את חסידיו "שיתקבלו תפילותיכם!"... כמו שהיה מברכם ביום כיפור!... והסביר זאת, היות ורשב"י אמר: "יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", ובוודאי בכל שנה ושנה ביום שמחתו אומר כן, ועל ידי זה מתכפרין כל ישראל ויוכלו להתקבל התפילות, ואם כן הוי יום זה כיום כיפור!...

ולכן המנהג גם לשמוח, כדאיתא סוף תענית (ל), "לא היו ימים טובים לישראל כיום הכיפורים וכמ"ז באב וכו", ומסבירה הגמ' שם את השמחה לגבי יום כיפור: כי יום זה הוי יום סליחה ומחילה...

הטעם לשמחה מחד גיסא, ולריבוי התחנונים מאידך גיסא הנהוג על ציונו הק'.

ידוע שהרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע שאל וברר אצל אחד מחסידיו שהיה במירון בל"ג בעומר: איך נראה החילולא של הרשב"י במירון? והשיב לו אותו חסיד בתיאור מאלף ומדויק: "בפנים המערה היא הרגשת יום הכיפורים, ובחוץ הוא 'שמחת תורה', ושיבח הרבי את אותה תשובה המתארת במדויק את האווירה שם.

א"כ נביא בפניכם את הטעם לשמחה – בבחינת "שמחת תורה", והטעם לתפילות ולריבוי התחנונים – בבחינת "יום הכיפורים"...

את הטעם לשמחה בל"ג בעומר: הסביר הרה"ק בעל המנחת אלעזר ממוקנאמש זי"ע על ידי מעשה שהיה עם אביו: פעם אחת ביום שמחת תורה כאור בוקר יזרח שמש, הלך אביו הצדיק למקוה לטבול קודם התפילה ועבודת היום, ובדרך הליוכו פגש באיש פשוט שהיה מתעסק לפרנסתו כסנדלר, ונשא אותו האיש בידו את מליתו ופניו צהובות ושמחות...

שאל אותו הצדיק מאין הוא בא, השיבו מבית המדרש והתפילה, שאלו שוב: מה זה מהרת למצוא ולהתפלל כל כך בזריזות? השיב האיש: הלא "זה היום עשה ה' נגילה ושמחה בו", ואני כבר התפללתי, ואלך לאכול ולשתות ולשמוח לכבוד יום טוב, ולא כהרבי ההולך כעת רק למקוה, ומתי יעשה לביתו לשמוח בשמחת היום?...

שאלו הצדיק: האם למדת כל כך הרבה תורה בזו השנה עד שאתה ממחר לשמוח כל כך ביום – "שמחת תורה"? השיבו: לא למדתי כלום כי אינני בר הכי, לא קריתי ולא שנית.

אז המשיך הרבי ושאלו: אם כן לשמחה מה זו עושה? השיבו האיש: הלא אם יש להרבי אה, והוא משיא את בנו או בתו, אז בוודאי הרבי לוקח חלק ושש בשמחתו, הגם שאין הוא בעל החתונה רק אחיו, יען ששאריו הוא והוא עצמו ובשרו, לכן עוז והדוה גם במקומו. ואם כן – המשיך ואמר, הלא כל ישראל אחים! ויען כי הרבי למד וקרא ושנה ועסק בתורה והוא שמה בשמחת התורה, וכמוהו רבים ושלמים, על כן בתור אחיהם אגיל ואשמח גם אני בשמחה רבה!...

את מעשה זה שהיה עם אביו, סיפר הרבי מידי שנה לאחר ההדלקה. ואז היה מומשיך ואומר בענוותנות: אם כי איני יודע בסתרי תורה בתורת רשב"י, עמוק עמוק מי ימצאנה, אבל אבי

הק' הלא זכה הרבה לטוב ה' ליראיו, ועוד הרבה צדיקים יראים ושלמים שבכל דור ודור זכו ללמוד וללמד להבין ולהשכיל את תורת הרשב"י, והם בוודאי ששים ושמחים בזה היום יומא דהילולא ושמחה שלו – כי ביום זה (יום פטירתו) גילה הרבה הרבה מתורתו כידוע, ולכן אם הם שמחים ביום זה, אז גם אנו נרהיב עוז לקחת חבל בשמחה זו, כי השמחה שלהם היא גם שלנו!...

את הטעם לתפילות והתחנונים שמבקשים ביום זה על ציונו, אפשר לפרש ולמצוא בדרך לידתו המופלאה שיש הרבה שגורסים כי היה זה גם ביום ל"ג בעומר. בספר נחלת אבות מובא כך: יוחאי אביו של ר' שמעון היה משבט יהודה, והיה מגדולי הדור, ועשיר נכבד וקרוב למלכות, ואשתו של יוחאי היה שמה שרה – מזרע הנשיאים, זרעו של הלל הזקן. ותחי שרה עקרה, וכשראה יוחאי שעברו הרבה שנים עלה בדעתו לגרשה, לאחר זמן נודע הדבר לשרה אשתו, שיוחאי בעלה רוצה לגרשה, ולא אמרה לו דבר, רק שהייתה מרבה לצום ולתת צדקה ומתפללת יום יום בהיותה לבדה, ותבך בכי גדול לפני השם בלב נשבר, להצילה מגירושיין על ידי שתלד בן...

ויהי כליל ראש השנה, וירא יוחאי בחלומו והנה הוא עומד ביער גדול מלא אילנות לאלפים ולרבבות, מהם רעננים הנותנים פירות, ומהם יבשים, והוא – יוחאי, נשען על אילן יבש, וישא עיניו וירא, והנה איש מדה, מראו נורא מאד, ועל שכמו נאד אחד מלא מים, ויעבור בכל היער וישקה כמה מהאילנות היבשים, ובכמה אילנות עבר ודילג עליהם והניחם כמו שהם יבשים, ולא השקה אותם. ויגיע עד האילן אשר נשען עליו יוחאי, ויוציא מחיקו צלוחית אחת קמנה מלאה מים חיים טהורים, וישקה את האילן אשר נשען עליו יוחאי ויברכהו. ואז ראה יוחאי, כי שרתה הברכה באותם מעט מים, וגאו מאד ויכסו כל סביבות האילן שעליו נשען, ואז תיכף נשא האילן פרי – תפוחים גדולים ויקרים, וסביבם מלא עלים רעננים, ויגדל האילן עד מאד עלים ופירות הנותנים ריח חזק למרחוק.

וישמח יוחאי מאד על המראה שראה בחלומו, ויקץ משנתו מתוך שמחה, ויספר את חלומו לאשתו ויאמר לה: הלום חלמתי, ופתרונו, לדעתי, פשוט הוא: "היער" הוא העולם, "והאילנות" הן הנשים. מהן נותנות פירות, ומהן עקרות, כאילנות היבשים. ובראש השנה נפקדות – יש מהן להוליד, ויש מהן נשארות עקרות. ואת בתי היא האילן שהייתי נשען עליו, והשקו אותי ממעיין הברכה, להוליד בנים צדיקים וחכמים.

ואמנם דבר אחד נשאר לי להבין בפתרון חלומי: מדוע כל האילנות השקה אותם מן הנאד, והאילן שהייתי נשען עליו השקהו מהצלוחית ושפך עליו את כל הצלוחית, ולא השקה מאותה צלוחית, לא קודם לכן ולא אחר כך, שום אילן אחר, רק את כולה שפך על אותו אילן שהייתי נשען עליו?

ותאמר לו אשתו: תמיהתך תמיהה, ובכן תרשני לילך אצל הקדוש רבי עקיבא להגיד לו את החלום, והוא יגיד לנו את פתרונו!...

ויהי כמוצאי ראש השנה הלכו שניהם יחדיו אצל התנא הקדוש רבי עקיבא, ויספר לו יוחאי את חלומו, ויפתור לו כאשר פתר יוחאי, ואמנם הודיעו סיבת השקאת אותו אילן רק מהצלוחית, ויאמר לו: די יוחאי! כי הלומך הוא משל על הנשים היולדות והעקרות, ואשתך שרה היא מהעקרות, שאי אפשר לו להוליד בשום אופן! ורק על ידי תפילותיה ורוב המעותיה אשר שפכה לפני השם, הם שזיכו אותה ונהפכה מעקרה ליולדת! והצלוחית שראית היא צלוחית של דמעותיה שנאספו, ומהן השקוה ורווה להוליד לך בנים, ולכן לא השקו מאותה הצלוחית שום אילן אחר, רק אותו אילן שאתה נשענת עליו, הרומז לאשתך.

ויאמר רבי עקיבא אל שרה: הנה בזאת השנה הנך הרה ויולדת בן, שיאיר לישראל בהכמתו ובמעשיו.

וישמחו יוחאי ושרה אשתו מאד מדברי רבי עקיבא, וילכו לביתם לשלום. ותהר ותלד בן, והבית נתמלא אורה מההוד וההדר שהיה חופף עליו, וידעו כל רואיו כי ברכה בו ויאיר לישראל אור גדול.

וישמחו הוריו בו מאד ויהללו את השם, ויחלקו צדקות ויעשו סעודה ומשתה גדול ביום מילתו, ויקראו את שמו "שמעון", כי שמע השם לקול תפילת אמו ולקול בכיותיה.

עד כאן סיפור המעשה הנפלא הזה. ועל כן השבתי לומר ולפרש, כי זוהי הטעם לתחינה ובקשה על ציונו דווקא ביום קדוש זה, כי אנו באים ואומרים לר' שמעון: הרי גם אתה שזכית להגיע לדרגה כה גבוהה ביום זה ולגלות סתרי תורה ולהנחילם לכלל ישראל, נולדת ביום זה – רק מזכות הדמעות והבכיות שהורידה והתפללה אמן, ולכן זכתה להוריד נשמה כזאת! ועצם זה שאנו מתייצבים פה לפניך, זאת הראיה ששערי דמעות לא ננעלו! ולכן קבל נא את תפילותינו ביום שמחתך ותגן ותעתיר בעדנו לכל הטוב! וכמו שאמרת יכולני לפטור את כל העולם מן הדין!...

ל"ג בעומר יום שמחה מן התורה!

בפרשת מצורע 3 הפסוקים מפסוק י"ג בפרק ט"ז עד סוף פסוק ט"ז יש בהם 49 מילים, וכתוב בזהר הק' שהם כנגד 49 יום של ספירת העומר. ומוסיף הגר"א מוילנא זי"ע שהמילה "מועד" שכתובה שם היא המילה ה-ל"ג, רמז שם לל"ג בעומר שהוא יום שמחה...

הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע כתב: נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה על ציון הרשב"י היא שלא כדרך הטבע, דכתיב (משלי יג.ט) "אור צדיקים ישמח"...

הרה"ק בעל הצמח צדק מלובאוויטש זי"ע היה אומר: כי יום זה הוא מסוגל לרפואות וישועות! כי הראשי תיבות של "מלך רופא נאמן ורחמן" הם: "מרון"... ובזכות הצדיק המונה "במירון" שולח השי"ת רפואות וישועות לכלל ישראל ביום זה...

כשהגיע הרה"ק בעל האמרי חיים מוויזניץ זי"ע לציון הרשב"י אמר: "נדמה לי שמי שנוסע לרשב"י למירון מרגיש התעלות והתרוממות, כמו שנשפכים מים על גופו ומנקים את הטאטו" ומוסיף ואמר: הראיה היא! כי המילים "שמעון בן יוחאי" בגימטריא "מחיה מתים".... פירושו: על ידי לימוד זוהר הקדוש ושהייה על ציונו הק' מקבלים חיות לאף אלו שהם בבחינת מת ה"ו"...

הנסיעה למירון בל"ג בעומר

בשם צדיקים מסבירים את גודל ענין הנסיעה למירון בל"ג בעומר דווקא יותר משאר ימות השנה על דרך משל: כאשר הגביר יושב בכיתו ואדם נצרך בא להתדפק על דלתו הרי שהגביר יושב ומברר על פרטי הבקשה, ואז אם נשאה הן בעיניו, מעניק את נתינתו המסוימת ברחבות, ואם לא, אז האדם יוצא עם סכום קטן כמצב הטוב, ובמצב רע, גם זה לא... אולם, כאשר גביר זה עורך חתונה לבנו, אז שופעות הנתינות לכל עבר, מחלק הוא לכל מבקש, אינו שואל שאלות. גדולה שמחתו, ועז רצונו שכל סובביו ישמחו עמו – כי בליל חתונה לא שואלים שאלות, כולם מקבלים!...

כן הוא העניין כאן: בכל ימות השנה כשאדם שואל ומתפלל שואלים ומבררים עליו האם הוא ראוי או לא, ואין זה טוב, כי לא תמיד האדם ראוי. אך בלילה זה, של החילולא הגדולה שעורך רבי שמעון במירון, לא שואלים שאלות, הכל ראויים, כולם מקבלים ושואבים בששון ממעיניו הישועה....

הוצאות הנסיעה למירון.

היה אומר הרה"ק רבי שלמה מזועהיל זי"ע – בגמ' (ביצה טו: טז.) "תני רב תהליפא וכו' כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכיפורים הוי' מהוצאת שבתות וימים טובים והוצאת בניו לתלמוד תורה, שאם פחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו" ומסביר שם רש"י: "כל מזונותיו של אדם" – כל מה שעתיד להשתכר בשנה שיהא ניזון, משם קצוב לו, כך וכך ישתכר בשנה זו, ויש להיזהר מלעשות יציאה (הוצאות)

מרבנות, שלא יוסיפו לו שכר למזונו, אלא מה שפסקו לו. הוי' מהוצאות שבתות וי"ט וכו' שאם הוסיף מוסיפין לו" – אותה לא פסקו לו מה ישתכר לצרכה, ומהיכן תבואה, אלא לפי מה שרגיל ממציאים לו לשעה, או לאחר שעה. "ואם פוחת פוחתין לו" – כלומר ממציאין לו שכר מועט....

שאל הרה"ק רבי שלמה מזועהיל זי"ע – ובמקום אחר כתוב "הוי' מתשרי"? אלא הכוונה יום תנא רבי שמעון, וכל מזונותיו קצובין לו הוי' מהוצאות מירון להגיע אל ציונו הק'! שאם מוסיף מוסיפין לו! ואם פוחת פוחתין לו!...

לימוד זוהר הקדוש – ועניין החלאקה

הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע אמר התגלות נפלא מסוד גדולת התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי זי"ע: בגמ' (שבת קלח:) "כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, אמרו: עתידה תורה שתשתכח מישראל", ואמר רבי שמעון בו יוחאי הם ושלום שתשתכח תורה מישראל! שנאמר: "כי לא תשכח מפי זרעו".... וכמבואר בזהר הקדוש: (נשא דף קכד:) "בהאי חבורא דאיהו ספר זוהר יפקון בה מן גלותא" – (עם אותו החיבור שהוא "ספר זוהר נצא מהגלות). ועתה בא וראה והבן נפלאות נסתרות של תורתנו הק', כי על כן סמך רבי שמעון בו יוחאי עצמו על זה הפסוק – "כי לא תשכח מפי זרעו", כי באמת בזה הפסוק בעצמו מרמז ונסתר סוד הזה, שעל ידי זרעו של יוחאי, שהוא "רבי שמעון בו יוחאי", על ידו לא תשתכח התורה מישראל. כי סופי תיבות של זה הפסוק: כי לא תשכח מפי זרעו – הם אותיות "יוחאי". וזה שמרמז ומגלה הפסוק, "כי לא תשכח מפי זרעו" – מפי "זרעו" דייקא, היינו מפי זרעו של זה בעצמו שהוא מרמז ונסתר בזה הפסוק בסופי תיבות כנ"ל, שהוא רשב"י, על ידו לא תשכח התורה, כי בזהר דא יפקון מן גלותא כנ"ל....

וחשבתי לפרש שזה העניין בהבאת הילדים בני השלוש ל"חלאקה" על ציונו הק' ביום החילולא, כי בעצם זה שמספרים את הילד, שזו המצוה הראשונה בהיכנסו "לגיל הינוך", ובכך מעבירים את התורה הלאה לדור הבא, בזה מראים את קיום ההבטחה של "לא תשכח מפי זרעו" שמתקיימת על ידו....

אמר לו בני, די לעולם אני, ואתה!

בגמרא (שבת לג:) יצתה בת קול ואמרה צאו ממערכתכם, נפקו, כל היכא דהוא מחי ר' אלעזר הוי מסי רבי שמעון. אמר לו בני די לעולם אני ואתה. (החסבר הפשוט הוא מסבירה הגמרא שאהרי י"ב חודש ששהו במערה בנוסף ל"ב שנה ששהו שם, הם יצאו מהמערה, וכל היכן שהזיק רבי אלעזר בראייתו, בא רבי שמעון וריפאו, עד שאמר רבי שמעון לר' אלעזר: "בני, די לעולם אני ואתה" – מספיק שאני ואתה נלמד תורה, ואין לנו לכעוס על כולם שלא עוסקים בתורה).

אך הרב מבאנילא זי"ע הסביר כך פשט בגמרא: דהנה ידוע מה שכתוב בספרים הק' שצריך האדם לראות חסרונותיו ומעלות אחרים. ומסופר שפעם אחת אמר הבעל שם טוב זי"ע לאחד מתלמידיו שילך לאיש פלוני בכפר פלוני כדי ללמוד ממנו מדות. הדבר היה לפלא בעיני התלמיד, כי מי לנו גדול במידות מהבעש"ט ותלמידיו. אבל לא הרחרר אחר רבו, והלך לכפר ההוא. כאשר בא לשם פנה לבית אותו אדם וביקש להתאכסן אצלו. בעה"ב קיבלו בספר פנים יפות, ונתן לו כל מחסורו. ביקש התלמיד ללמוד את דרכי בעה"ב כאשר ציוהו רבו, וראה שהוא תלמיד חכם וחסיד ובעל מידות טובות, ועוסק תמיד במצוות ובמעשים טובים. אך לא מצא בו דבר מיוחד שיצריכו לבוא לכאן ללמוד ממנו. תוך כדי שהייתו בביתו, ראה התלמיד שבבית מתאכסן איניש דלא מעלי, והיה קשה בעיניו למה מרשה בעל הבית לאדם כזה להתגורר בביתו. אבל לא העיז לומר לו מאומה.

כשנפרד התלמיד מבעה"ב, הודה לו בכל לבו על הכנסת האורחים הלבבית שזכה לה בביתו. ובתוך דבריו העיר לבעל הבית למה מחזיק אדם רשע בתוך ביתו. ענהו בעל הבית, לא ידעתי שהוא אדם רשע, ועתה אצוה למשרתי להודיעו שעליו לעזוב את ביתי. אבל תמה אני עליך מתי מצאת זמן לעיין במעשי השני. האם כבר גמרת לבדוק את מעשך?...

הבין התלמיד שלכן שלחו הבעש"ט לכפר הזה, כדי שילמד מבעל הבית, שהעיקר צריך לפקח על מעשיו שיהיו כולם טובים בלי נדנדוד הטא, ולא כאותם שדואגים על מעשי אחרים ולא על מעשיהם.

וזה שאמר רשב"י "בני די לעולם", כלומר, אל לך להתבונן במעשי העולם, "אני" – קודם אדם צריך לבדוק את ה"אני" את עצמו, ואחרי שסיימת לבדוק ולתקן את עצמך כראוי אז "אתה" – יכול הנך להצביע ולהסתכל במעשיו של השני...

אמר רבי שמעון בר יוחאי יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין?

רבים מהחכמי הדורות דרשו בכמה וכמה פנים באיזו טענה יכול היה רבי שמעון לפטור את כל העולם, אנו נביא בפניכם את הטעם שאמר הגה"ק מהרש"ם מברזען זי"ע בעת העמדת המצבה על אשתו הרבנית ביום ל"ג בעומר תרס"ב, וכך נשא ואמר: דהרי בגמ' (סנהדרין צ"א). למדנו: "אמר ליה אנטונינוס לרבי הקדוש: "גוף ונשמה" יכולין לפטור עצמן מן הדין של מעלה", בטענה טובה לכאורה. כיצד? "גוף" אומר: נשמה הטאה, שמיום שפירשה ונסתלקה ממני הריני מוטל כאבן דומם בקבר, ולכן הרי זה סימן, שאני לא הוטא, ו"הנשמה" טוענת: גוף הטא, שמיום שפירשתי ממנו הריני פורחת באוויר כציפור משוחררת שאינה עושה שום דבר רע. אמר לו רבי: אין זה נכון, ואמשול לך משל למה הדבר דומה: למלך בשר ודם, שהיה לו פרדס נאה, והיה בו פירות נאות ומשובחות, והושיב בו שני שומרים, אחד חיגר – (צולע) ואחד סומא – (עיוור), אמר לו חיגר לסומא: פירות נאות ומשובחות אני רואה בפרדס, אך אין אני יכול ללכת ולקטוף מהמת צליעתי הקשה, אבל גם אתה אין יכול לקטוף כי אינך רואה, אז מה נעשה? אלא בא ואני ארכוב עליך, אתה תלך, ואני יאמר לך לאן.

וכך הווה, רכב חיגר על גבי סומא, והביאום ואכלום. לימים בא בעל הפרדס, ושאלם: פירות נאים היו כאן, היכן הם? – אמר לו חיגר: כלום יש לי רגלים להלך בהן?... הלך בעל הפרדס לסומא ושאלו: פירות נאים היו כאן, היכן הם? אמר לו הסומא: כלום יש לי עיניים לראות?... מה עשה – הבין בעל הפרדס את מזימתם, והרכיב חיגר על גבי סומא ודן אותם כאחד...

המשיך רבי הקדוש ואמר לאנטונינוס: "אף הקדוש ברוך הוא מביא נשמה וזורקה בגוף, ודן אותם כאחד". והיינו שלמעשה החטא נעשה על ידי הגוף והנשמה יהדיו, וכל אחד לעצמו אינו יכול לחטוא. ולפי זה נבין איך רשב"י אמר: "יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין?" כי רבי שמעון לשיטתו במשנה (שבת צ"ב). ר' שמעון אומר: "שניים שעשו מלאכה אפילו כשכל אחד מהם אינו יכול לעשותה לבד פטורים". ובטענה זו יכל רשב"י לפטור את כל העולם מן הדין!...

המשיך מההרש"ם מברזען זי"ע ואמר: היום שהוא יומא הדילולא דרשב"י, זכותו יגן על המתים המוטלים לפנינו, וכל שכן על אלו שעומדים פה איתנו היום חיים ושלמים – להיות פטורים מן הדין!...

אמר רבי שמעון בר יוחאי יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין?

ביאור נוסף אפשר לבאר על פי מה שנחלקו בגמרא (בבא קמא כא). מה דינה של בהמה שאכלה פירות ברשות הרבים, האם בעל הבהמה משלם את שווי הנזק של הפירות שאכלה בהמתו, או שמשלם רק את טובת הנאתו כמה שהבהמה אכלה. רבי שמעון בר יוחאי סובר, שמשלם רק את מה שהרוויח באכילתה. וכן אפשר גם לחשב את חשבון עונשי העוונות של האדם לפי שני אופנים אלו, או לפי מה שהזיק ח"ו, או לפי מה שהרוויח. וזאת לפי פירושו של הרה"ק מרזיין זי"ע על הפסוק (תהילים סב) "ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו", ומקשה

שלכאורה יש בפסוק סתירה, כי "אם לך החסד", מה פירוש המשך "תשלם לאיש כמעשהו" שיש במשמעותו שתעניש אותו על מעשיו שזה לפי הדין?

ומתריץ ע"פ משל למלך שהיה לו ארמון מפואר, ושיא יופי הארמון היה נברשת מפוארת שהשתלשלה בטרקלין הארמון. ובני המלוכה השתקקו לראות את יופי ופאר הארמון. פעם אחת פתח המלך את הארמון לכל נתיניו כדי שיוכלו לראות את כבוד מלכותו, הגיע לשם כפרי אחד וטייל בארמון עד לטרקלין הארמון, ובראותו את הנברשת הבחין שהיא מחוברת לתקרה עם חבל עבה וטוב, הלך נזכר שברפת חסר לו חבל עבור עגל מסוים, מבלי להתמהמה התך את החבל, וכמוכן המברשת נפלה והתנפצה לרסיסים על הרצפה. נזדעקו השומרים לכפרי וכמעט שחרצו גורלו למיתה. כאשר הביאוהו אל המלך למשפט, שאלו המלך איך העיז בנפשו לשבור את הנברשת בזדון? השיב הכפרי בתום, שכל רצונו היה רק ב"חבל" ולא התכוון לשבור את הנברשת. אמר המלך – שמלך חסד היה – אמנם מן הדין צריך היה להתייחס לתוצאה שהיא ניפוץ פאר הארמון, אך מכיון שהלה לא התכוון ולא הבין את משמעות ותוצאת מעשהו, יקבל עונש כפי ההבנה שלו במעשה – גניבת חבל רגיל – שעונשו קטן.

והנמשל, כאשר אדם פוגם בעולם הזה ועושה עבירה ח"ו. הרי הוא מחשיך את כל העולמות העליונים כתוצאה מהפגם, כי כל מעשה של יהודי קשור לעולמות עליונים, ואם האדם היה יודע כמה פוגם בעולמות, לא היה הוטא בשום אופן, אבל האדם מתכוון ל"חבל" – לתאוה הקטנה, ולא לניפוץ הנברשות בעולמות. ואם היה נענש על התוצאה שהיא החשכות שגרם כביכול בעולמות העליונים, לא היה קץ לעונשו. אך הקב"ה הוא מלך חסד, ומשלם לאיש כמעשהו – היינו כהבנתו במשמעות המעשה.

וזה הפירוש "לך ה' החסד" – ולמה החסד – "כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" דייקא, לא לפי התוצאה אלא לפי ההבנה שלו במעשה, שהתכוון רק לחבל.

ולאור זאת תתבאר טענת רשב"י לפטור את כל העולם מן הדין, שהרי לשיטתו משלם בעל הבהמה רק מה שהרוויח באכילתה, היינו שאין להעניש אדם לפי הנזק שהזיק אלא לפי מה שהוא הרוויח במעשה זה. והרי בעבירה כאמור אף שהנזק לעילא ולתתא רב, אך מאידך הרווח הוא קטן ביותר, ואם נוסף לזה את כאבי וייסורי המצפון נמצא שלא הרוויח כלל. ופשוט שבוזר פוטר את כל העולם ממידת הדין.

למה נקרא 'בר יוחאי' ולא בן יוחאי?

הסביר הרה"ק בעל הלב שמחה מגור זי"ע – מה שנקרא בפי העולם 'בר יוחאי' ולא 'בן יוחאי' כפי שמוזכר שמו ברוב הש"ס. שזה מאותו מעם שאומרים 'בר מצוה' ולא 'בן מצוה', כי 'בר' הוא לשון חוץ – 'מלבר', שכשנעשה הבחור בר מצוה הריהו יוצא מעצמיותו ומצטרף לכלל, למנין לזימון ולדין ערבות. שמאותו יום והלאה הריהו שייך לכלל. וכן יש לומר שרשב"י נקרא "בר יוחאי" כיון שהקדיש עצמו לכלל...

נעשה אדם נאמר בעבורך.

הסבר נפלא מאד שמעתי מאת כ"ק מרן אדמו"ר ממישקליץ שליט"א לבאר את מילים קדושות אלו – "נעשה אדם נאמר בעבורך".

מובא בחז"ל (עירובין יג.) "שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא, נמנו וגמרו, נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא".

ופירש מההרש"א (מכות כג.) את הלשון "נמנו וגמרו" – מנו וספרו את תרי"ג המצוות, ומצאו שהמצוות 'עשה' הם רמ"ה ומצוות 'ולא תעשה' הם שס"ה, ואם כן הרי 'הלא תעשה' מרובים על 'העשה', וקרוב האדם לעבור על מצוות התורה יותר מאשר לקיימם, ולכן נמנו וגמרו שנוח היה לו לאדם שלא נברא, כדי שלא יעבור על מצוות התורה.

אולם לפי דברי רבי שמעון בר יוחאי (סוכה מה): שאמר: "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין" יוצא אם כן, שנוח לו לאדם שנברא, כי אפילו אם ח"ו יכשל ויעבור על מצוות התורה, רבי שמעון בר יוחאי יכול לפטור אותו מן הדין. ולפי זה פירש אדמו"ר שליט"א את דברי הפיוט: "נעשה אדם" – הקב"ה אומר בראתי את האדם על אף שלכאורה נוח לו לאדם שלא נברא, שהרי קרוב האדם לעבור על התורה יותר מאשר לקיימה כנ"ל, אבל עם כל זאת בראתי את האדם ואמרת "נעשה אדם", משום "נאמר בעבורך" – בעבורך רבי שמעון בר יוחאי שאמרת "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין"!

נעשה אדם נאמר בעבורך.

שאל הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זי"ע – לכאורה יש לבאר את הכוונה של נעשה אדם נאמר בעבורך, דמשמע מכאן דמה שאמר הקב"ה בעת בריאת העולם (בראשית. א. כו) "נעשה אדם", נאמר רק בעבור רבי שמעון בר יוחאי, וזה אינו מובן, הלא היה כל כך הרבה צדיקים ממושה רבינו, ונביאים, ועד לצדיקים בכל הדורות בדורינו ובדורות שלפנינו, וכל הנעשה אדם נאמר רק בעבור רבי שמעון, בתמיהה? אלא הכוונה כך: דכתוב **במדרש תלפיות**, דבשעת בריאת האדם היה קיטרוג מהמלאכים, דלא רצו שיברא האדם, דהבינו שאם יברא האדם אז ינתן להם התורה, והם רצו שינתן להם להמלאכים כמו שמבואר במסכת שבת (פט.). על הפסוק (תהילים ת. ב) "תנה הודך על השמים", על כן לא רצו בכריאת האדם. ומוכן דמה שרצו את התורה לא רצו בפשטות התורה דאינם יכולים לקיימו למעלה, אלא רצו לקבל את פנימיות וסודות התורה. ולכן כשהקב"ה אמר "נעשה אדם" ולא "אעשה אדם", היא משום לפיים את המלאכים שלא רצו בכריאת האדם, על כן נמלך עמהם הקב"ה לפייסם. והנה, סודות התורה נתגלה בעיקר על ידי רבי שמעון, ומפני סודות התורה נצרך פיוס למלאכים. וזה הכוונה בדברי הפיוט: "נעשה אדם" – כל זה שהקב"ה היה צריך לפיים המלאכים ולומר להם: "נעשה אדם" היה מפני "נאמר בעבורך" – זה היה מפני ר' שמעון שגילה סודות ונפלאות התורה...

נעשה אדם נאמר בעבורך.

מסופר, כי שנה אחת כשיצא הרה"ק בעל האמרי חיים מויזניץ זי"ע ממערת רשב"י במירון, אמר: "נעשה אדם נאמר בעבורך", כשרצה הקב"ה לברוא את האדם ואמר למלאכים "נעשה אדם", לקח את רשב"י כדוגמא לאדם שברצונו לברוא!...

בספר "לבם של ישראל" מובאים שני ספורים נשגבים זה אחר זה: פעם הזכיר חשוך בנים אחד את עצמו לפני הרה"ק בעל הלב שמהה מגור זי"ע במירון. נענה הרבי מיד והשיב לו בלשון הזמר: "נעשה אדם נאמר בעבורך!" חלפה שנה, ולאחר אדם נולד בשעט"מ בן זכר. לפני הברית, נכנס אבי הבן אצל הרבי, להתייעץ בקשר לקריאת השם. נענה לו הרבי ואמר: "נעשה אדם" (עם הכולל) – בגימטריה: "שמעון" (עם האותיות). ויקרא שם הילד בישראל: "שמעון"...

עוד מסופר, שנה אחת בל"ג בעומר, הזכיר אחד המשמשים לפני הרבי אברך שכבר הלפו שנים רבות מנישואיו וטרם נפקד בילדים. על השולחן מונח היה באותה שעה מדרש רבה. בעוד המשמש מדבר את דברו, פתח הרבי את המדרש, אשר נפתח בשיר השירים רבה (פרשה א') על הפסוק: "נגילה ונשמחה בך", שם מובא מעשה בעקרה שנפקדה בתפילתו של רבי שמעון בר יוחאי. "ללמדך", מסיים המדרש את אותו מעשה: "מה הקב"ה פוקד עקריות, אף צדיקים פוקדים עקריות!" הרבי החווה בידו תנועה רבת משמעות, סגר את הספר, ושקע בשרעפים. מאוחר יותר, כאשר נכנס אותו אברך – אשר לא ידע עדיין מן המאורע

בכדי להזכיר את עצמו לפני הרבי, נענה הרבי ואמר לו: "הלא היית כבר היום!"...

מיותר לציין שבאותה שנה, נושע האברך ונפקד בזרע הייא וקיימא...

רמז לתגלחת הילדים מן התורה!

מנהג ישראל תורה לגלה שערות הקטנים בהגיעם לגיל שלוש שנים בציון הרשב"י ביום ההילולא ל"ג בעומר. ונתן ע"כ הרה"ק בעל העטרת ישועה מדזיקוב זי"ע רמז נפלא מן התורה! דכתוב בתורה (ויקרא תזריע יג. לג) "והתגלח". אות גימ"ל של "והתגלח" כתובה בספר תורה יותר גדולה, משאר אותיות, רמז הוא שיש לגלחו בשנתו הגימ"ל. והמספר של פסוק זה בפרשה הנ"ל: ל"ג, להורות שמגלחין אותו ביום ל"ג בעומר...

המעם שיורים בחץ וקשת!

הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע כותב בספרו בשם רבו הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע משום שבימי רבי שמעון בר יוחאי לא נראתה הקשת כמפורש בגמרא (ירושלמי מסכת ברכות), ולכן ביום הסתלקותו עושים סימן לזה, כמה שיורים בקשת. ויש שהוסיפו: דהרי "הקשת" בגימטריא "רבן שמעון בן יוחאי". ואכן, בימיו לא נראתה הקשת כי זכותו הגינה על דורו...

הרה"ק בעל הישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע היה אומר: הקשת, ככל שמתאמצים ומושכים אותו לצד מטה, כן כוחו לעוף ולטוס למרחקים – כך הצדיקים, ככל שמרבים להשפיל את עצמם, ולהתנהג בענוה, כן מתחזק כוחם להתעלות מעלה מעלה, לייחד יהודים, ותפילתם מרקיעה שחקים. והנה, בשעה שהסתלק רבי שמעון בר יוחאי מן העולם ביום הזה, היה מייחד יהודים גדולים, שאין באפשרות לעשותו, כי אם בהתבטלות גמורה, להיבטל כעפר ממש. לכן נהגו לירות בל"ג בעומר ב"קשת" – לרמז ייחודו הנפלא של בעל ההילולא, שזכה להתעלות זו דווקא ביום זה. עקב שפלותו הנוראה...

המהר"י מיניץ זי"ע מפרש בדרשותיו את הפסוק (תהילים קכ"ז) "כחיצים ביד גבור כן בני הנעורים" – שהתלמידים נמשלו לחיצים דווקא ולא לכלי אחר, משום ששאר כלי מלחמה אינם עושים פעולתם, רק בשעה שאוחזים בהם, כחרב והנית, אולם החץ, שבעליו יורה למרחוק – הוא עושה את פעולתו אף כשיצא מרשות בעליו. ולכן נמשלים התלמידים לחץ, כי המעמיד תלמידים, דומה הוא לאותו חץ, כל זמן שהתלמידים קיימים, לא פסק כוחו. עדיין הוא פועל פעלו. הוסיף, לפי זה הגה"ק מבראניב זי"ע שהראשון שגילה את סתרי התורה, היה רבי שמעון בר יוחאי, שהיבר את "ספר הזוהר". וכל בעלי הקבלה נחשבים לתלמידיו, כאילו עדיין חי הוא. הרי הוא דוגמת החץ, שעושה פעולתו למרחוק. לכן, דווקא ביום זה נהגו לירות בחץ וקשת, להורות וללמד שצדקתו עומדת לעד.

הענין להשליך בגדים יקרי ערך לתוך המדורה.

פולמוס גדול יש בין הפוסקים לגבי המנהג שהיה במירון בעבר ובמידה מסוימת גם כיום וכו' רבים מפשוטי העם, מתוך התלהבות יתירה, זורקים לתוך האש בגדים יקרים וצעיפי משי וגם הפצעי זהב וכדומה. רבים מגדולי הדורות צווחו ככרוכיבא נגד מנהג הזה, שהרי העושה כך עובר על 'בל תשחית'.

ובשו"ת "שואל ומשיב" (מהדורה ה' למ, הקרי לב מה"ב יו"ד יא) כתב: "ואם היו לוקחים אותו ממוון ומפרנסים עניי ארץ ישראל בזה, יותר היה ניהא ליה לרשב"י". אמנם רבים מהפוסקים סוברים שאין חשש בדבר. ויש אומרים שהוא זכר למה שרשב"י היה משלח בגדיו בהיותו במערה ומתכסה בהול.

ובספר "מטמונים" מובא, שאפשר אולי ליישב מנהג ישראל, להשליך בגדים יקרי ערך לשריפה, שהנה במירון רואים ענין הקרבה ונדיבות, וכפי שרואים במציאות שרבים מנדבים ממונם לאתרא קדישא ולציון הקודש וכן לכל הבאים בשערי מירון. ובמיוחד ביומא דהילולא יש השפעה של חסד והעניקה לכל העולים.

הביאור בזה עפ"י הסיפור על אחד הצדיקים שחסידי העניקו לו ממוון רב, ואילו מנהיג אחר שהיה זקוק לממוון לא קיבל מאומה. והסבירו

זאת, שהאדם מעביר הרגשתו לאחרים, ולכן הצדיק הראשון שהיה שונא בצע וממון, העביר הרגשה זו גם לחסידיו, וממילא כאשר באו למחיצתו רצו להיפטור מהכסף ונתנו אותו לו. אבל המנהיג השני שהרגיש שחסר לו ממון, כאשר באו למחיצתו באין אומר ודברים התחזק הצורך בממון, ולכן השאירו אותו אצלם ולא נתנו לו מאומה...

וכמו כן בעניינינו, שהרי כל דרכו ותורתו של רשב"י היא הקרבה והוסר צורך בקיני עולם הזה, להניח חי שעה ולעסוק בחיי עולם, וכפי שהוא דר י"ג שנים במערה והסתפק בהרובים ומים, ולכן כל מי שמתקרב לציונו הקדוש מתמלא בהרגשה זו ואינו רואה ערך בממון, ולכן הוא ממהר לתרום ולהשפיע ולוותר ממנו.

הלא אלו הם דברי המדרש (תנחומא פקודי ז) מעשה בתלמיד אחד של רבי שמעון שיצא להוציא לארץ ובא עשיר, והיו התלמידים רואין אותו והיו רוצין לצאת להוציא לארץ, ידע ר' שמעון והוציאם לבקעה שעל פני מרון עירו, ונתפלל לפני הקב"ה, ונתמלאת הבקעה דינרי זהב, אמר להם מי שמבקש ליטול יטול, אלא היו יודעים שכל מי שנוטל עכשיו, מתוך חלקו של עולם הבא הוא נוטל.

ובספר "שפתי מנחם" להגאון רבי מנחם מנדל ברנר שליט"א מובא הסבר מעניין לפשר המנהג של זריקת בגדים הצבעוניים והיקרים למדורת ל"ג בעומר: בהקדם פירושו בדברי הנביא "תורה תורה חגרי שק" שבשביל לימוד התורה צריך לפעמים להתייגע ולמכור אפילו המלבושים ולהסתפק בלבוש שק כדי לקנות את קנייני התורה באם צריך בשביל זה ממון הרבה (כגון ללמד את הילדים ע"י מלמדים פרטיים וכו'). ובה יתבאר מה שנפסק להלכה בשו"ע (סימן תרע"א סעיף א') "ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן ההדליק". דהנה נר הנוכה מרמז על אור התורה כמאמר הכתוב (משלי ו. כג) "נר מצוה ותורה אור" וכמו שהאריכו בספח"ק. ובא לרמז שבשביל יגיעת התורה צריך למכור את הכסות אם יש צורך בכך...

ועל פי זה יובן המנהג שהיו מקומות שזרקו בגדים יקרים וצבעוניים במדורת ל"ג בעומר, וכבר נהג כן האור החיים הק' זי"ע כמובא בספר "כבוד מלכיות" להגאון רבי שמואל העליר זי"ע רבה של צפת וזה לשונו: "ומעיד אני באמת, כי בילדותי שמעתי פה מרבני קשישאי רבני הספרדים, אשר אבותם ראו וספרו להם, כי הרב הקדוש ר' חיים בן עמר זי"ע היה פעם אחת בהילולא פה עיה"ק צפת ת"ו, וכשעלה למירון והגיע לתחתית ההר, ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה גועה כבהמה וצועק היכן אני השפל נכנס למקום אש שלחבת, קוב"ה וכל פמליא של מעלה הבא, וכל נשמות הצדיקים שמה, ובעת הילולא היה שמח שמחה גדולה והוא בעצמו שרף כמה בגדים יקרים לכבוד הרשב"י זי"ע א'".

והביאור בזה נראה לומר מכיון דבהילולא דרשב"י מתגלים אורות התורה כפי שגילה ביום זה, לכן מרמזים בזריקת הבגדים למדורת האש, שבשביל לקנות את אורות התורה צריך להפקיר ולמכור המלבושים ולהסתפק בלבוש שק וכדברינו הנ"ל "תורה תורה חגרי שק"...

ובספר "ישועות מלכו" הביא טעם לכך שנוהגין לשרוף בגדים על קברו של רשב"י. דהענין הוא, דקודם החטא של אדם הראשון היו ערומים ולא הוצרכו למלבושים, ולאחר החטא הליבישם ד'. ולכן המנהג שהכלה נותנת לחתן מלית של מצוה, להורות שהיא גרמה לו זה שיצטרך ללבוש בגדים, ומתקנת דבר זה במלית של מצוה, כמו כן היה אצל ר' שמעון שישב במערה בלי שום לבוש, כיון שהיה מדרגתו כמו באדם הראשון קודם החטא, וזה מרמזים בשריפת הבגדים על קברו של רשב"י,

להראות שהצדיק הזה לא היה צריך לשום מלבוש, כי היה כמו אדם הראשון קודם החטא...

ובספר "אגרא דצביו" מובא טעם: יש לומר טעם בהא ששורפין הבגדים לכבוד רשב"י, לפי מה שכתב בספר אגרא דפרקא (רמז שכ"ה) וכן הוא מבוואר בכמה מהספרים הקדושים, דבאמת גם בש"ס הכל היא סודות נעלמים על פי דרך הנסתר, רק שהלבישו דבריהם בלבוש הפשט, מה שאין כן בוהר הק' שהוא בלי שום לבוש, וכמו דמתאמרא משמיה דהרה"ק מוהר"ם מרימנוב זי"ע שקרא את הוהר נגלה והש"ס נסתר, כי בוהר הקדוש הכל כתוב מפורש מה שאין כן בש"ס הכל מלובש בלבושין על דרך הפשט, ולפי זה יש לומר דביומא דהילולא דרשב"י שגילה סודות התורה הק' בלי שום לבוש, לכן שורפין אז את המלבושים...

הנסיעה למירון...

עובדא נפלאה המראה לנו עד כמה היתה חשובה אצל צדיקים העליה למירון ביומא דהילולא, ולפעמים עד כדי מסירות נפש שהתבטאה באמונה איתנה – אביא בפניכם. את עובדא זו זכיתי לשמוע אשתקד מכו"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א בעת נסיעתו המסורתית ביום ל"ד בעומר – למירון ולמערת רבי שמעון שבכפר פקיעין, שם הוא מעלה את שלחבת ההדלקה ברחבה שבפתח המערה. וכך סיפר: כשעלה אבי הרה"ק בעל הזכרון אליעזר ממישקולין זי"ע לארץ ישראל אחר המלחמה, התגורר בכפר אתא, לשם הגיע יחד עם עוד צדיקים יראים ושלמים שעלו עמו לאחר ששתו את כוס התרעלה במלחמה הנוראה. ובהיותי נער צעיר לימים זוכר אני, כי באחת השנים התקיימה בו השתוקקות רבה לנסוע לציון הרשב"י במירון, אך בימים ההם עדיין לא היתה התחבורה מסודרת כהיום, ולכן היה זה בגדר הלום. אבל רצון יראיו יעשה. והנה אחד מתושבי העיר שהיה ברשותו משאית ענקית עבור צרכי עבודתו הסכים לשאת אותו יחד עם קבוצה מאנשי שלומו.

אך היתה בעיה קטנה! המשאית שהיתה פתוחה ללא גג ומכסה בהיותה מיועדת עבור הובלת סחורה, היתה צריכה להיחפך לרכב להובלת נוסעים...

אבל גם את זה פתרו. לצורך כך לקחו מספר בדים ומדינים וסגרוה כגג...

גם לקחו מספר ספסלים מבית המדרש כדי שיהיו בתור מושבים... וכך נסעו בשמחה ובטוב לבב...

אך מה אפשר לצפות ממשאית ישנה ומקרמעת? כמובן, שלא הרבה! וכך בעליה הראשונה של הרי הגליל כבר עצרה לה המשאית ללא יכולת לנסוע הלאה. הנהג ירד לבדוק מה קרה, והנה הוא רואה שהרדיאטור יבש ללא מים. מה עושים? אין בקרבת מקום מים, וגם אין ממי לבקש בדרך. וכך כבר ממש התייאשו שם הנוסעים מלהגיע למירון.

המשיך כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א וסיפר: זוכר אני בתור ילד את גודל האכזבה שקיננה בי ובקרב הנוסעים שלא נזכה להגיע אל ר' שמעון...

אך לא איש כאבי הק' שיאמר נואש! לפתע הביט סביבו וראה מרחוק פרדס תפוזים, ננער וקרא לכולם: מה הבעיה? לכו ושאלו רשות מבעל הפרדס וקיטפו מספר תפוזים מהעצים והביאו לכאן, נסחוט אותם ואזי יהיה מה להכניס ברדיאטור...

העומדים שם לא הבינו האם מדובר ברצינות או בדברי צחות בכדי להרים את מצב הרוח הירוד, אך אבי הק' החווה בידו ברצינות ואמר: אינני מתכוין לצחוק! לכו וקיטפו מספר תפוזים מהעצים והביאו לכאן, נסחוט אותם ואזי יהיה מה להכניס ברדיאטור...

הנהג ששמע זאת הרים את קולו ואמר: מה? זה הרי יכול להרום את כל המנוע, אבל אבי הק' לא מוותר! ואמר: על ר' חנינא בן דוסא אומרת הגמ' שאמר "מי שאמר לשמן שידלק יאמר לחומין שידלק"... וגם כאן, "מי שאמר למים, יאמר למיין התפוזים..."

הנהג, בראותו את האמונה הגדולה ודבריו הנחרצים של אבי הק' לא היסס וכך עשה, סחט תפוז אחר תפוז ושפכו לתוך הרדיאטור, ויהי לפלא המשאית החלה לנוע וזכינו לעלות למירון ולחזור לחיים ולשלום...

סיים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - לא אשכח את השיעור הגדול באמונה שנתן אבי הק' לכל הנוכחים - ועד כמה צריכים מסירות נפש בכדי להגיע לר' שמעון...

ל"ג בעומר - תחילת ירידת המן.

הגה"ק בעל ההתם סופר זי"ע (יו"ד רלג, ע"ש. וכן בחידושיו לשבת פ"ו) מוכיח שתחילת ירידת המן במדבר היתה ביום י"ח באייר, שהוא ל"ג בעומר. כיון שביום ט"ו באייר פסק הלהם שבכליהם שלקחו אתם במצרים, ככתוב בפסוק (שמות טז. א), ועל זה מביא מדרש שהלכו ישראל שלושה ימים בלי לחם, ונמצא שבי"ח אייר ירד המן, ולזכר זה נוהגים בו קצת שמחה.

ואפשר אולי לקשר את השמחה וציון יום תחילת ירידת המן להילולת הרשב"י ביום זה. שהרי ענין המן הוא מידת הכמחוק, וכמובא במדרש שרבי שמעון בר יוחאי שאל: מדוע ירד המן כל יום לפי הצורך באותו היום, ולא ירד אחת לכמה ימים. והשיב: משל לאב שרוצה לראות את בנו אהובו מדי יום, אינו נותן לו מזונו בבת אחת אלא כל יום ויום. אבל אם הבן אינו אהוב לו, אומר לו: קח מזונותיך ואל תראה פני. וכן הקב"ה רוצה את תפילת ישראל ויהולם אליו ולכן נתן המן דבר יום ביומו. וזו היא גם מדתו של רשב"י שברח למערה בלא מזון, ונזון מעץ חרוכים ומעיין שנבראו במיוחד עבורו. וכל כל דרכו של רשב"י היא דרך בני העליה שהמה מועטים שאין עוסקים לפרנסתם, ומשיא זוכים להם שמלאכתם נעשית בידי אחרים כדאיתא במסכת ברכות (לה:).

בל"ג בעומר מתחילה ההארה של קבלת התורה

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע מבאר בספרו "קדושת לוי" את הפסוק בפרשת ויצא "ויקרא לו יעקב גל עד" - ג"ל רמו לל"ג בעומר, שכן עד לל"ג בעומר מאירים הארות הפסה, הם הניסים שעשה הקב"ה עם ישראל על הים והגילויים שהיו שם, שמטרתם היתה למשוך אותם שיתאוו לעבדו ולקבל את התורה. ובל"ג בעומר מתחילה ההארה של מתן תורה, המרומזת בתיבת 'עד' הם העדי עדיים שקבלו ישראל בחורב, וזה לשונו הק':

ביום סוף נדמה להם כבחור, כמתן תורה נדמה כזקן. המשל בזה לתינוק שמרגילין אותו לילך לבית הספר, ומרגיל אותו אביו על ידי דבר שהתינוק מתאוה לו, דהיינו שאומר לו ששם בבית הספר יש דבר שהתינוק מתאוה לו, ועל ידי זה מרגילו

לילך לבית הספר, וכיון שמרגילו אז לומד עמו הרבה תורה, כך הקב"ה הראה לנו ביום סוף ניסים ונפלאות ולא היה עיקר הטעם של הניסים והנפלאות הניסים והנפלאות עצמם, רק הניסים והנפלאות עשה והראה לנו כדי שנרע שיש אלה בעולם, ונתאוה לו לעבדו, ולכך עשה לנו ניסים ונפלאות ביום סוף, כדי שעל ידי זה נתאוה לקבל התורה ביום מתן תורה ולעבדו בלבב שלם. ונמצא עיקר הניסים והנפלאות היה ביום סוף, כדי שנקבל התורה במעמד הר סיני ונתאוה לו לעבדו ולקבל התורה.

אמנם - כותב ה'קדושת לוי' - הארות אלו נמשכות עד לל"ג בעומר, ומשם ואילך מתחילים להתנוצץ הארות מתן תורה. וזה לשונו הק':

ויקרא לו יעקב גלעד. הפסוק הזה מרמז על ל"ג בעומר, כי גל הוא אותיות ל"ג, והבחינה הזאת של יציאת מצרים מאירה עד לל"ג בעומר, ומל"ג בעומר מתחיל ההארה של מעמד הר סיני שהיא קבלת התורה. וכבר כתבנו שההארה של יציאת מצרים היה הכנה למתן תורה, והניסים והנפלאות היה כדי שנתאוה למתן תורה על ידי הניסים. וזהו ויקרא לו יעקב גל עד, כלומר, כיון שמגיע ג"ל שהוא מרומז על ל"ג בעומר מתחילין להאיר בחינות הארה קבלת התורה. ומלת ע"ד הוא מלשון עדי עדיים (יחזקאל טז. ז) הורך עדיין (שמות לג. ה) כלומר שעד לל"ג בעומר היה ההארה של יציאת מצרים ומל"ג בעומר מאיר ההארה של קבלת התורה שמרומז במלת 'עד' שרומז על התורה.

והדברים מאלפים, שעד לל"ג בעומר אנו עדיין בבחינת קטן שצריך למשוך אותו בהארות של ניסים וגילויים, ואילו מל"ג בעומר אין צורך בזה אלא עצם אור התורה מתחיל להתנוצץ.

ואולי אפשר לומר שגילויי סתרי התורה שהיתה ביום פטירת רשב"י בל"ג בעומר באה גם מתוך אותם הארות שבאים לעולם ביום זה גל-עד...

וכבר כתב הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע (אייר, מאמר ג אות ג) לבאר את טעם ההדלקה: מנהג ישראל תורה הוא, להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טו"ב שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר, טו"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום זה, וכיום הזה עלה לשמי מרומים והוא יומא דהילולא דיליה לאורו ניסע ונלך, לכבוד ספרו המאיר ומבדיק מסוף העולם ועד סופו... והוא מאיר לנו בגלותנו עד כי יבוא משיח צדקנו דאיתמר ביה "ויאמר אלקים יהי אור" זה אורו של משיח יבוא במהרה בימנו ויתגלה לנו האור הגנוז...

הדפסת והפצת הגליון
לרפואת ידידנו הנכבד מסור בלב ונפש למען
הפצת הגליון
רבי יוסף בן מלכה הי"ו
נא להרבות עליו בתפילה ובתחנונים בתוך
שאר חולי ישראל

הדפסת והפצת הגליון
לע"נ רבי צאלח מגער בן סלימאן ז"ל
הונצח ע"י בנו ידידנו רבי מרדכי הי"ו

הדפסת והפצת הגליון נדבת משפחת רועש
לעילוי נשמת אמו
מורת חסיבה בת יעל רועש ע"ה - נלב"ע ב'
אייר תשנ"ט ת.ג.צ.ב.ה.